

RR-0631

First Year B. Sc./B.A. Examination

March / April – 2010

Mathematics : Paper - II

(Calculus & Differentiate Equations)

(Old Course)

Time : Hours]

[Total Marks : 105

સૂચના :

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fillup strictly the details of signs on your answer book.

Name of the Examination :
F. Y. B. Sc./ B. A.

Name of the Subject :
Mathematics 2 (Old)

Subject Code No. : 0 6 3 1 Section No. (1, 2,.....): Nil

Seat No. :

Student's Signature

- (૨) બધા જ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.
(૩) જમણી બાજુના અંક તે પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.
(૪) સામાન્ય સંકેતોને અનુસરો.

૧ નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો :

૧૫

(૧) $y = x \log x$ હોય તો y_n શોધો.

(૨) $f(x) = e^{1-x^2}$, $x \in [-1, 1]$ માટે રોલનું પ્રમેય ચકાશો.

(૩) $\lim_{x \rightarrow \pi/2} \frac{\tan x}{\sec x}$ ની કિંમત શોધો.

(૪) $y = x^2(x+2)$ વક્રની વક્રતા $(0, 0)$ બિંદુએ શોધો.

(૫) સાબિત કરો કે વક્ર $y = \log x$ હંમેશા અધઃઅંતર્ભુજ છે.

(૬) $\int_0^{\pi/2} \sin^3 x \cos^2 x dx$ ની કિંમત શોધો.

(૭) ઉકેલો : $\frac{dy}{dx} = e^{x+y}$.

(૮) જો $z = x^3 + 3xy^2 + 3x^2y + y^3$ હોય તો $\frac{\partial^2 z}{\partial x \partial y}$ શોધો.

(૯) $\sin x \frac{dy}{dx} + 4y \cos x = \cot x$ નો સંકલ્પકારક અવયવ શોધો.

(૧૦) ઉકેલો : $y - x \frac{dy}{dx} = e^{\frac{dy}{dx}}$.

૨ (અ) જો $y = \log(ax + b)$; $ax + b \in R^+$ હોય તો y_n શોધો અને ∞
તે પરથી $y = \log(2x^2 + 5x + 3)$ માટે y_n શોધો.

(બ) $y = \left(x + \sqrt{x^2 + a^2}\right)^m$ હોય તો સાબિત કરો કે ∞

$$\left(x^2 + a^2\right)y_{n+2} + (2n+1)xy_{n+1} + \left(n^2 - m^2\right)y_n = 0$$

(ક) જો $y = e^{2x} \cos^2 x \sin x$ હોય તો y_n શોધો. ∞

અથવા

૨ (અ) જો $y = e^{ax} \sin(bx + c)$ હોય તો y_n મેળવો અને તે પરથી ∞
 $y = e^{3x} \sin(4x + 1)$ માટે y_n શોધો.

(બ) $y = e^{m \sin^{-1} x}$ હોય તો સાબિત કરો કે ∞

$$\left(1 - x^2\right)y_{n+2} - (2n+1)xy_{n+1} - \left(n^2 + m^2\right)y_n = 0$$

(ક) જો $y = \frac{x^2 + 4x + 1}{x^3 + 2x^2 - x - 2}$ હોય તો y_n શોધો. ∞

૩ (અ) લાગ્રાન્જનું મધ્યકમાન પ્રમેય લખો અને સાબિત કરો. ∞

(બ) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\tan x - x}{x^2 \tan x}$ ની કિંમત શોધો. ∞

(ક) સાબિત કરો કે $\sin x = x - \frac{x^3}{3!} + \frac{x^5}{5!} - \frac{x^7}{7!} + \dots$ ∞

અથવા

- ૩ (અ) કોશીનું પ્રમેય લખો અને સાબિત કરો. ૬
 (બ) સાબિત કરો કે ૬

$$\frac{a-b}{1+a^2} < \tan^{-1} a - \tan^{-1} b < \frac{a-b}{1+b^2}; (0 < a < b)$$

- (ક) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{xe^x - \log(1+x)}{x^2}$ ની કિંમત શોધો. ૬

- ૪ (અ) $\int \sin^n x dx$ નું લઘુકરણ સૂત્ર મેળવો અને તે પરથી $\int \sin^5 x dx$ મેળવો. ૬

- (બ) $y = x^4 - 6x^3 + 12x^2 + 5x + 7$ વક્રનાં વક્રતા-પરિવૃત્ત બિંદુઓ શોધો. ૬

- (ક) વક્ર $y = \frac{x^2 - 5x + 10}{x - 3}$ નાં અનંત સ્પર્શકો શોધો. ૬

અથવા

- ૪ (અ) કોઈ પણ વક્ર $y = f(x)$ માટે સાબિત કરો કે ૬

$$\text{વક્રતા } k = \frac{y_2}{(1 + y_1^2)^{3/2}}$$

- (બ) વક્ર $y = 3x^5 - 40x^3 + 3x - 20$ કયા અંતરાલમાં ઊર્ધ્વ અંતર્ભુજ કે અધઃઅંતર્ભુજ બને છે તે શોધો. ૬

- (ક) $\int_0^{\infty} \frac{dx}{(1+x^2)^4}$ ની કિંમત શોધો. ૬

- ૫ (અ) સુરેખ વિકલ સમીકરણ લખો અને તેના ઉકેલ માટેની રીત વર્ણવો. ૬

- (બ) ઉકેલો : $(2xy + y - \tan y)dx + (x^2 - x \tan^2 y + \sec^2 y)dy = 0$. ૬

- (ક) ઉકેલો : $\frac{dy}{dx} + \frac{y}{x} = xy^2$

અથવા

- ૫ (અ) વિકલ સમીકરણ $Mdx + Ndy = 0$ યથાર્થ બને તે માટેની આવશ્યક અને પર્યાપ્ત શરત લખો અને સાબિત કરો. ૬
- (બ) ઉકેલો : $(x^2 + y^2)(xdx + ydy) + (xdy - ydx) = 0$. ૬
- (ક) ઉકેલો : $(1 + x^2)\frac{dy}{dx} + y = e^{\tan^{-1}x}$. ૫
- ૬ (અ) વિકલ સમીકરણ $f(x, y, p) = 0$, જો p માટે ઉકેલનીય હોય તો તેને ઉકેલવાની રીત વર્ણવો. ૬
- (બ) ઉકેલો : $y = 2px - \frac{1}{3}p^2$. ૬
- (ક) ઉકેલો : $\sin px \cos y = \cos px \sin y + p$. ૬
- અથવા**
- ૬ (અ) લાગ્રાન્જનું વિકલ સમીકરણ લખો અને તેના ઉકેલ માટેની રીત વર્ણવો. ૬
- (બ) ઉકેલો : $y = p \tan p + \log \cos p$. ૬
- (ક) ઉકેલો : $x^2(y - px) = yp^2$. ૬

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) As per the instruction No. 1 of page no. 1.
 (2) Answer all questions.
 (3) Figures to the **right** indicate marks.
 (4) Follow usual notations.

1 Answer the following questions : 15

- (1) If $y = x \log x$ then find y_n .
 (2) Verify Rolle's Theorem for the function

$$f(x) = e^{1-x^2}, \quad x \in [-1, 1]$$

- (3) Evaluate : $\lim_{x \rightarrow \pi/2} \frac{\tan x}{\sec x}$.

- (4) Obtain curvature of the curve $y = x^2(x+2)$ at $(0, 0)$.

(5) Show that $y = \log x$ is always concave downwards.

(6) Evaluate : $\int_0^{\pi/2} \sin^3 x \cos^2 x dx$.

(7) Solve : $\frac{dy}{dx} = e^{x+y}$.

(8) If $z = x^3 + 3xy^2 + 3x^2y + y^3$, then find $\frac{\partial^2 z}{\partial x \partial y}$.

(9) Find the integrating factor of $\sin x \frac{dy}{dx} + 4y \cos x = \cot x$.

(10) Solve : $y - x \frac{dy}{dx} = e^{\frac{dy}{dx}}$.

2 (a) If $y = \log(ax + b)$; $ax + b \in R^+$ then find y_n and hence find y_n if $y = \log(2x^2 + 5x + 3)$. **6**

(b) If $y = \left(x + \sqrt{x^2 + a^2}\right)^m$, then prove that **6**

$$(x^2 + a^2)y_{n+2} + (2n+1)xy_{n+1} + (n^2 - m^2)y_n = 0.$$

(c) If $y = e^{2x} \cos^2 x \sin x$, then find y_n . **6**

OR

2 (a) If $y = e^{ax} \sin(bx + c)$, then find y_n . Using it obtain y_n for $y = e^{3x} \sin(4x + 1)$. **6**

(b) If $y = e^{m \sin^{-1} x}$, then prove that **6**

$$(1 - x^2)y_{n+2} - (2n+1)xy_{n+1} - (n^2 + m^2)y_n = 0$$

(c) If $y = \frac{x^2 + 4x + 1}{x^3 + 2x^2 - x - 2}$, then find y_n . **6**

- 3 (a) State and prove Lagrange's Mean-Value theorem. 6
- (b) Evaluate : $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\tan x - x}{x^2 \tan x}$. 6
- (c) Prove that $\sin x = x - \frac{x^3}{3!} + \frac{x^5}{5!} - \frac{x^7}{7!} + \dots$ 6

OR

- 3 (a) State and prove Cauchy's theorem. 6
- (b) Prove that : 6

$$\frac{a-b}{1+a^2} < \tan^{-1} a - \tan^{-1} b < \frac{a-b}{1+b^2}; (0 < a < b)$$

- (c) Evaluate : $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{xe^x - \log(1+x)}{x^2}$. 6
- 4 (a) Obtain the reduction formula for $\int \sin^n x dx$ and 6

hence evaluate $\int \sin^5 x dx$.

- (b) Find the point of inflexion for the curve 6
- $$y = x^4 - 6x^3 + 12x^2 + 5x + 7$$
- (c) Find asymptotes for the curve $y = \frac{x^2 - 5x + 10}{x - 3}$. 6

OR

- 4 (a) For any curve $y = f(x)$, prove that 6

$$\text{curvature } k = \frac{y_2}{(1 + y_1^2)^{3/2}}$$

- (b) Obtain the intervals in which the curve 6

$y = 3x^5 - 40x^3 + 3x - 20$ is concave upward or concave downward.

- (c) Evaluate : $\int_0^{\infty} \frac{dx}{(1+x^2)^4}$. 6

- 5 (a) State Linear Differential Equation and explain the method to solve it. 6
- (b) Solve : $(2xy + y - \tan y)dx + (x^2 - x \tan^2 y + \sec^2 y)dy = 0$. 6
- (c) Solve : $\frac{dy}{dx} + \frac{y}{x} = xy^2$.

OR

- 5 (a) State and prove the necessary and sufficient condition for the differential equation $Mdx + Ndy = 0$ to be exact. 6
- (b) Solve : $(x^2 + y^2)(xdx + ydy) + (xdy - ydx) = 0$. 6
- (c) Solve : $(1 + x^2)\frac{dy}{dx} + y = e^{\tan^{-1}x}$. 5
- 6 (a) Explain the method to obtain general solution of the differential equation $f(x, y, p) = 0$, if it is solvable for p. 6
- (b) Solve : $y = 2px - \frac{1}{3}p^2$. 6
- (c) Solve : $\sin px \cos y = \cos px \sin y + p$. 6

OR

- 6 (a) State Lagrange's differential equation and explain the method to solve it. 6
- (b) Solve : $y = p \tan p + \log \cos p$. 6
- (c) Solve $x^2(y - px) = yp^2$. 6
